

REFORMATIO ANGLIAE,
EX DECRETIS REGINALDI
POLI CARDINALIS,
SEDIS APOSTOLICAE LEGATI,
ANNO M. D. LVI.

ROMAE, M. D. LXII.
Apud Paulum Manutium Aldi F.

REFORMATIO ANGLIAE,
 EX DECRETIS REGINALDI
 POLI CARDINALIS,
 SEDIS APOSTOLICAE LEGATI,
 ANNO M. D. LVI.

REGINALDVS, miseratione diuina, sanctæ
 Mariæ in Cosmedin sanctæ Romanæ Ecclesiæ
 Diaconus Cardinalis, Polus nuncupatus, ad Se-
 renissimos Philippum, & Mariam, Angliæ Re-
 ges, fidei defensores, & ad uniuersum Angliæ
 regnum, sanctissimi Domini nostri Papæ, et
 Sedis Apostolicæ de latere Legatus, ad perpe-
 tuam rei memoriam.

Cum felicitis recordationis Iulius Papa III. post alla-
 tum ei nuntium, Serenissimam Mariam, Henrici VIII.
 Regis filiam, tum Angliæ Principem; quæ semper in
 recta fide, religioneq; firmam sese, atque constantem
 præstitisset, summo consensu, atque una omnium uoce
 Reginam declaratam fuisse, in magnam spem adductus
 esset, fore, ut hoc regnum ad sanctæ catholicæ Eccle-
 siæ unionem, a qua complures annos separatum fue-
 rat, reuocaretur; ut id quamprimum fieret, nos, pro
 pastoralis suo officio, & paterna caritate, suum, & Apo-
 stolicæ Sedis Legatum de latere, ad ipsam Mariam Re-
 ginam, & uniuersum hoc regnum misit. quod onus,

A ii licet

R E F O R M A T I O

licet humeris nostris impar, tamen, ut eius mandatis
 obediremus, diuino fauore, & gratia freri suscepi-
 mus, atque eo promptius, quod etiam debita erga
 patriam caritas ad id nos impellebat: ac Dei quidem
 in primis benignitate, qui populum hunc misericor-
 diæ suæ oculis respicere dignatus est, tum Serenissi-
 morum Mariæ Reginae, & Philippi Regis, quem illi
 matrimonio coniunctum Deus in hac præclara & san-
 cta actione adiutorem esse uoluit, & ad quem etiam
 idem Iulius nos Legatum postea declarauit, studio, &
 opera, summaque erga ipsum Deum pietate effectum
 est, ut hoc regnum ad unitatem sanctæ catholicæ Eccle-
 siæ, & Romani Pontificis obedientiam rediret: cumque
 postmodum, eodem Iulio primo, deinde Marcello
 II. felicis recordationis, hac uita defunctis, Reueren-
 tissimus dominus Ioannes Petrus Carafa, Episcopus
 Ostiensis, ad summum Apostolatus apicem assumptus
 fuisset, Paulus III. nuncupatus, quem Deus Ecclesiæ
 suæ diu seruet incolumem; Sanctitati eius placuit, ut in
 hoc legationis munere perseveremus; ut ea, quæ iam
 in eiusdem unitatis negotio confecta erant, magis sta-
 bilirentur, utque Ecclesia hæc Anglicana, quæ ob præ-
 teriti schismatis calamitatem in doctrina, & moribus
 ualde deformata esset, ad ueterum patrum, & sacro-
 rum canonum normam reformaretur. Nos igitur, tam
 piæ Sanctitatis eius uoluntati obedire cupientes, pro
 legationis nostræ munere ad ipsum reformationis opus
 nobis incumbendum esse statuimus. Cumque, nostro
 hac in re consilio cum nonnullis Episcopis commu-
 nicato, cum ipsis contulissimus, qua ratione id faci-
 lius, & commodius effici posset: uisum est, uniuersos
huius

huius regni Episcopos cōuocari oportere, qui & de abusu-
sibus nos admonerent, & de eorum remediis nobiscum
simul consultarent. itaque tum ob hanc causam, tum ut
eorum bonorum, quæ superiorum temporum iniuria
ab Ecclesiis ablata, ipsorum Serenissimorum Regum
pietate nunc eis restituta sunt, ratio quædam & dispositio
ad Dēi gloriam, & Cleri, ac populi utilitatem consti-
tueretur, hoc potissimum tempore, quo in hac regia
Londini urbe ad Parlamentum Episcopi totius regni, &
uniuersus Clerus prouinciæ Cantuariensis congregati
essent, Serenissimis Rege & Regina pro sua pietate id
ualde probantibus, Synodum Episcoporum, & reliqui
huius regni Cleri, qui prouincialibus Synodis de iure
uel de consuetudine interesse consuevit, bo. mc. Otho-
nis, & Othoboni, aliorumq; sanctæ Sedis Apostolicæ
in hoc regno Legatorum, prædecessorum nostrorum,
exempla secuti, auctoritate Apostolica, nobis in hac le-
gatione, qua fungimur, concessa, conuocauimus, &
celebrauimus. In qua Synodo postquam omnia fere,
quæ ad ipsorum bonorum ecclesiasticorum dispensatio-
nem pertinerent, constituiissemus, ad ea in reformatio-
nis causa constituenda, quæ magis necessaria uideban-
tur, nos conuertimus, eo quidem maiore cura, & stu-
dio, quod eius Sanctitas litteris, & ad nos, & ad uni-
uersos Episcopos scriptis, ad id uehemēter hortata est:
& ad sanctorum patrum instituta, quantum ratio & in-
firmitas præsentis temporis pateretur, proxime acceden-
tes, cum totius Synodi consilio & assensu ea, quæ in se-
quentibus decretis continentur, Deo adiuuante statui-
mus, atque decreuimus. Vniuersos igitur, & singu-
los huius regni Archiepiscopos, Episcopos, & ceteras
ecclesia-

REFORMATIO

ecclesiasticas personas in Domino magnopere hortamur, eisque eadem auctoritate Apostolica iniungimus, ut has constitutiones, quatenus ad eorum quemlibet respectiue pertinent, diligenter obseruent. eisdemque Archiepiscopis, & Episcopis, reliquisque Ecclesiarum Prælatiis mandamus, ut eas a quibuslibet, qui suæ iurisdictioni subsunt, obseruandas curent, inobedientes, & contumaces per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia, inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, compescendo: irritumque, & inane decernimus, quidquid secus super his a quoquam fuerit attentatum. Verum, quia difficile esset præsentis litteras ad singula loca deferri, ad quæ mitti oportet; uolumus, & auctoritate Apostolica decernimus, ut transumptis earum, sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, ea fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus, si essent exhibitæ, uel ostensæ, adhiberetur. Atque, ut hæc decreta, & constitutiones ad singulorum notitiam deducantur, uniuersis locorum Ordinariis eadem auctoritate Apostolica præcipimus, ut ea per se, uel per alios in suis ecclesiis publicent, seu publicari faciant, quæ post publicationem ipsam eos, ad quos pertinent, perinde arctent, ac si eis personaliter intimatæ fuissent.

Decretum

DECRETVM PRIMVM.

De gratiis Deo pro reditu huius regni ad Ecclesiæ unitatem in Missarum celebratione quotidie agendis, deque eius rei memoria quotannis celebranda.

CVM totius deformationis Ecclesiæ in hoc regno, & omnium malorum, quæ plurima superioribus temporibus acciderunt, causam merito agnoscamus hinc ortam esse, quòd ab unitate, & doctrina fidei Ecclesiæ catholicæ recedentes, auctoritatem, & obedientiam Pontificis Romani, Christi Vicarii, & successoris Petri, pro cuius fide, ne deficeret, ipse Christus orauit, reliquimus, ad quam nunc immensa Dei misericordia post multos opinionum errores, & diuturnam uexationem reuersi sumus: ne tanti beneficii immemores, & ingrati uideamur, & ut initium faciamus a diuino auxilio implorando, ut hoc ipsum beneficium in dies magis confirmet, & hanc in nobis fidem seruet, & adaugeat, hoc primum cū præsentis Synodi approbatione statuimus, & decernimus, ut per uniuersum hoc regnum in omnibus dierum dominicorum, & festiuorum, præterquam de festo duplici maiori, Missarum celebrationibus post alias collectas infrascripta etiam dicatur, quæ in missalibus hic posthac imprimendis inseri curabitur.

Cum autem bo. me. Othobonus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & in his partibus Apostolicæ Sedis Legatus, cum uniuersis regni Prælatiis, prout in eius constitutionibus legitur, pie fanciuerit, ut pro pace, huic regno post uarias dissensiones, & intestina bella, quibus

R E F O R M A T I O

quibus uexatum fuerat, restituta, quotannis per uniuersum regnum solennes fierent processiones, in quibus populus Deo de beneficio pacis accepto gratias ageret, & pro eiusdem cōseruatione preces effunderet; Nos, prædicti Cardinalis, & Legati tam piæ constitutionis exemplum secuti, statuimus, ut singulis annis in omnibus huius regni ciuitatibus, oppidis, & uicis in festo sancti Andreæ Apostoli, quo die huius regni cum Deo atque eius Ecclesia pax, & recōciliatio facta est, processio solennis celebretur, in qua uniuersi cuiusque loci tam ecclesiastici, quàm sæcularis ordinis Christi fideles conuenientes tam insignis a Deo accepti beneficii memoriam renouent, seque elemosinis, & aliis piis operibus gratos ostendant: utq; eo ipso die in Ecclesia, unde processio ducetur, inter Missarum solennia concio ad populum habeatur, qua huius solennitatis causa exponatur, uel, ubi deerit qui concionetur, homilia, quæ de hac re edenda curabitur, per Parochum plebi recitetur. Singuli autem locorū Ordinarii operam dabunt, ut hoc decretum in omnibus suæ iurisdictionis locis sub pœnis eorum arbitrio irrogandis seruetur.

D E C R E T V M II.

De constitutionibus, & dogmatibus, librisq; recipiendis, reiiciendisue, & ut ius canonicum publice doceatur.

QVIA uero post eiectam Romani Pontificis, & Apostolicæ Sedis obedientiam, ecclesiasticarum etiam legum auctoritas sublata est; atque ex eo falsi doctores admitti,

admitti, & audiri, ac libri corruptæ doctrinæ passim legi cœperunt, quibus populus uariis erroribus in doctrina fidei, & maxime sacramentorum, quæ præcipua sunt Christianæ religionis fundamenta, infectus est; simulq; honestas uitæ & Cleri, & populi, & reliqua omnia, quæ ad rectam Ecclesiæ disciplinam spectant, plane deprauata sunt: cum eiusdem Synodi approbatione, omnia sacrorum tum generalium, tum prouincialium a Sede Apostolica receptorum Conciliorum decreta, & Romanorum Pontificum constitutiones, item ecclesiasticas leges, in hoc regno canonice editas, quatenus per præsentis Synodi decreta immutata non sint, in pristinum atque eundem, in quo ante schisma uigebant, locum, uim, & usum reponimus, ac restituimus: & ut hæc ab omnibus, ad quos pertinent, religiose, sancteq; obseruentur, transgressoresq; secundum canones ipsos, prædictasq; constitutiones puniantur, atque, ut ipsum ius canonicum, uti antea, publice doceatur, statuimus, & mandamus.

Cum uero per eas cōstitutiones, quas bo. me. Otho, & Othobonus, olim in hoc regno Sedis Apostolicæ Legati, itemq; Cantuarienses Archiepiscopi, in prouincialibus Synodis pro tempore edidere, iis, quæ ad Clerum, & populum huius regni in doctrina & moribus recte instituendum, & conseruandum pertinent, specialiter prouisum sit: ideo, ne quis possit in his minus obseruandis ignorantia excusationem prætere, statuimus, ut non solum Archiepiscopi, Episcopi, Decani, Archidiaconi, officiales, & ceteri omnes ecclesiasticam iurisdictionem exercentes, dictas constitutiones, & eas item, quæ hac Synodo latae fuerint, habeant, sed etiam

B reliqui

R E F O R M A T I O

reliqui, quibus animarum cura commissa est, præter sacrorum Bibliorum uolumen ueteris editionis, in latinum uersum, & alios libros ad munus suum fungendum necessarios, easdem constitutiones habere, & diligenter legere, &, si quid dubii in iis, quæ ad earum intelligentiam pertinent, occurrerit, peritiores consulere, & ex iis, quæ populum nosse oportet, declarare, & exponere teneantur, sub pœna Ordinariorum arbitrio iis, qui aliter fecerint, irroganda.

Ne autem prauæ doctrinæ librorum lectione populus posthac corrumpatur, iuxta litteras Apostolicas, quæ quotannis in die Ccenæ Domini Romæ publice recitari consueuerunt, omnes, qui hæreticorum libros, seu alias quomodolibet de fide suspectos, non impetrata a Sede Apostolica licentia, legant, aut habeant, aut imprimant, aut in hoc regnum importent, aut uendant, aut publice, uel occulte defendant, ac laudent, quocunque nomine & prætextu id fecerint, damnamus, & anathematizamus, atque, ut omnibus pœnis contra eos latis puniantur, mandamus: Statuentes etiam iuxta generale ultimi Lateranensis Concilii decretum, ne quis posthac in hoc regno librum aliquem, seu aliud quoduis scriptum, sub pœnis in eo decreto contentis, & aliis, prout delicti ratio exegerit, grauioribus, imprimere, seu imprimendum curare audeat, nisi prius per loci Ordinarium, uel per alium, seu alios ab ipso Ordinario ad eam rem deputandos, diligenter lectum, & examinatum, & per eius, siue eorum manus subscriptionem, gratis apponendam, approbatum fuerit.

Omnes uero libros, siue traditiones, ad fidem & ecclesiasticam disciplinam spectantes, quas sancta Romana
Ecclesia

Ecclesia ad hanc diem probauit, ac recepit, seu post-hac probabit, & recipiet, cum omni pietatis affectu, & reuerentia suscipimus, & amplectimur; utq; ab omnibus aliis simili obedientia & ueneratione suscipiantur, sub canonicis censuris, & pœnis statuimus.

Vt autem, omni superiorum temporum errore sublato, populus sciat, quam doctrinam sequi, quam fugere debeat; cum eadē hac Synodo, iuxta regulas & dogmata sanctorum patrum, omnem eam fidem, quam sancta Romana & Apostolica Ecclesia, omnium ecclesiarum mater, & magistra, tenet, & docet, reuerenter suscipimus, & amplectimur; idemq; omnibus faciendum, & aperte profitendum esse decernimus: ac secundum generalis Concilii sub se. re. Innocentio Papa III. celebrati, & aliorum Conciliorum, & Romanorum Pontificum decreta, & traditiones, ipsasq; litteras Apostolicas, quæ in die Cenæ Domini legi solent, omnem hæresim aduersus hanc sanctam, orthodoxam, & catholicam fidem se extollentem, &, quidquid ab ea alienum est, damnamus, & omnino reiicimus: Omne dogma, quod cum eadem fide pugnat, seu non consentit, credi, practicari, doceri ue prohibemus, ac uetamus: Vniuersos cuiuscunque nominis ac generis hæreticos, qui aliter credunt, tenent, ac docent, quàm eadem Romana Ecclesia credit, tenet, ac docet, damnamus, & anathematizamus: Omnes item censuras, & pœnas, contra hæreticos & eorum fautores latas, nec non contra Ordinarios, & ceteros omnes, ad quorum munus hoc spectat, in extirpandis hæresibus negligentes, innouamus, atque omnino exequi præcipimus. Hortamur autem, & per uiscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi

R E F O R M A T I O

obtestamur omnes , qui superiori tempore in errores aliquos lapsi sunt, nec dum resipuerunt , ut ab eis recedere , & ueritatem agnoscere , atque amplecti uelint ; qui uero Dei gratia catholicam fidem retinuerunt , uel ad eam reuersi sunt, ut perpetuo in eadem perseuerent. Verum, quia in iis , quæ ad doctrinam Capitis Ecclesiæ & sacramentorum pertinent , hic maxime erratum est ; ueram huius doctrinæ traditionem , quæ in octaua generali Synodo Florentiæ sub se . re . Eugenio Papa III . celebrata , breuiter , & dilucide explicata est , hic adscribendam censuimus .

Definimus, sanctam Apostolicam Sedem , & Romanum Pontificem, in uniuersum orbem tenere primatū , & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri , Principis Apostolorum, & uerum Christi Vicarium , totiusq; Ecclesiæ Caput , & omnium Christianorum patrem , ac doctorem existere , & ipsi in beato Petro pascendi , regendi , & gubernandi uniuersalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse , quemadmodum etiam in gestis œcumenicorum Conciliorum , & in sacris canonibus continetur .

Ecclesiasticorum sacramentorum ueritatem pro ipsorum Armenorū , tam præsentium , quàm futurorum, faciliiori doctrina, sub hac breuissima redigimus formula.

Nouæ legis septem sunt sacramenta , uidelicet , baptismus , confirmatio , eucharistia , pœnitentia , extrema unctio , ordo , & matrimonium : quæ multum a sacramentis differunt antiquæ legis . illa enim non causabant gratiam , sed eam solum per passionem Christi dandam esse figurabant : hæc uero nostra & continent
gratiam ,

gratiam , & ipsam digne suscipientibus conferunt . Horum quinque prima ad spiritualem uniuscuiusque hominis in se ipso perfectionem , duo ultima ad totius Ecclesiæ regimen , multiplicationemq; ordinata sunt . per baptismum enim spiritualiter renascimur ; per cõfirmationem augemur in gratia , & roboramur in fide ; renati autem , & roborati , nutrimur diuina eucharistiæ alimonia . quòd si per peccatum ægritudinem incurrimus animæ ; per pænitentiam spiritualiter sanamur , spiritualiter etiam , & corporaliter , prout animæ expedit , per extremam unctionem . per ordinem uero Ecclesia gubernatur , & multiplicatur spiritualiter , per matrimonium corporaliter augetur . Hæc omnia sacramenta tribus perficiuntur , uidelicet rebus tanquam materia , uerbis tanquam forma , & persona ministri conferentis sacramentum cum intentione faciendi , quod facit Ecclesia . quorum si aliquod desit , non perficitur sacramentum . inter hæc sacramenta , tria sunt , baptismus , cõfirmatio , & ordo , quæ characterem , idest spirituale quoddam signum , a ceteris distinctiuum , imprimunt in anima indelebile : unde in eadem persona non reiterantur . reliqua uero quattuor characterem non imprimunt , & reiterationem admittunt . Primum omnium sacramentorum locum tenet sanctum baptisma , quod uitæ spiritualis ianua est . per ipsum enim membra Christi , ac de corpore efficimur Ecclesiæ : & cum per primum hominem mors introierit in uniuersos , nisi ex aqua & spiritu renascimur , non possumus , ut inquit Veritas , in regnum cælorum introire . Materiam huius sacramenti est aqua uera , & naturalis : nec refert , frigida sit , an calida . forma autem est , Ego te baptizo in nomine patris ,

R E F O R M A T I O

tris, & filii, & Spiritus sancti. Non tamen negamus, quin & per illa uerba, Baptizetur talis seruus Christi, in nomine patris, & filii, & Spiritus sancti; uel, Baptizetur manibus meis talis, in nomine patris, & filii, & Spiritus sancti; uerum perficiatur baptisma; quoniam, cum principalis causa, ex quo baptismus uirtutem habet, sit sancta Trinitas, instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterius sacramentum, si exprimitur actus, qui per ipsum exercetur ministrum, cum sanctæ Trinitatis inuocatione perficitur sacramentum. Minister huius sacramenti est sacerdos, cui ex officio competit baptizare. In causa autem necessitatis non solum sacerdos, uel Diaconus, sed etiam laicus, uel mulier, immo etiam paganus, & hæreticus, baptizare potest, dummodo formam seruet Ecclesiæ, & facere intendat quod facit Ecclesia. Huius sacramenti effectus, est remissio omnis culpæ originalis, & actualis, omnis quoque pænæ, quæ pro ipsa culpa debetur. propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis iniungenda est satisfactio; sed morientes ante, quàm culpam aliquam committant, statim ad regnum cælorum, & Dei uisionem perueniunt.

Secundum sacramentum est confirmatio: cuius materia est, chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo, qui odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto. forma autem est, Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine patris, & filii, & Spiritus sancti. Ordinarius minister est Episcopus. & cum ceteras unctiões simplex sacerdos ualeat exhibere, hanc non nisi Episcopus debet conferre: quia de solis Apostolis legitur, quorum uicem tenent Episcopi, quòd per manus impositionem

positionem Spiritum sanctum dabant, quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat. Cum enim, inquit, audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia receperet Samaria uerbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Ioannem: qui cum uenissent, orauerunt pro eis, ut acciperent Spiritum sanctum. non dum enim in quenquam illorum uenerat: sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. loco autem illius manus impositionis detur in Ecclesia confirmatio. legitur tamen aliquando, per Apostolicæ Sedis dispensationē ex rationabili & urgente admodum causa, simplicem sacerdotem, chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse confirmationis sacramentum. Effectus autem huius sacramenti est, quia in eo datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes; ut uidelicet Christianus audacter Christi confiteatur nomen. ideoq; in fronte, ubi uerecundiæ sedes est, cōfirmandus inungitur, ne Christi nomen cōfiteri erubescat, & præcipue crucem eius, qui Iudæis est scandalum, gentibus autem stultitia secundum Apostolum, propter quod signo crucis signatur. Tertium est eucharistiæ sacramentū, cuius materia est panis triticeus, & uinum de uite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet. aqua autē ideo admiscetur, quoniam, iuxta testimonia sanctorum patrum, ac doctorum Ecclesiæ, pridem in disputatione exhibita, creditur, ipsum Dominum in uino aqua permisto hoc instituisse sacramentum: deinde, quia hoc conuenit Dominicæ passionis repræsentationi. inquit enim beatus Alexander Papa V. a beato Petro

R E F O R M A T I O

Petro : In sacramentorum oblationibus, quæ intra Mis-
 sarum solennia Domino offeruntur, panis tantum, &
 uinum aqua permistum in sacrificium offerantur. non
 enim debet in calicem Domini aut uinum solum, aut
 aqua sola offerri, sed utrunque permistum : quia utrun-
 que, idest, sanguis, & aqua, ex latere Christi proflu-
 xisse legitur : tum etiam, quòd conuenit ad significan-
 dum huius sacramenti effectum, qui est unio populi
 Christiani ad Christum. aqua enim populum signifi-
 cat, secundum illud Apocalypsis, Aquæ multæ, po-
 puli multi. Et Iulius Papa primus post beatum Silue-
 strum ait : Calix Dominicus, iuxta canonum præce-
 ptum, uino, & aqua permistus debet offerri : quia ui-
 demus, in aqua populum intelligi, in uino uero osten-
 di sanguinem Christi. ergo, cum in calice uinum, & a-
 qua miscetur, Christo populus adunatur, & fidelium
 plebs ei, in quem credit, copulatur, & iungitur. Cum
 ergo tam sancta Romana Ecclesia, a beatissimis Aposto-
 lis, Petro, & Paulo, edocta, quàm reliquæ omnes La-
 tinorum, Græcorumq; Ecclesiæ, in quibus omnis san-
 ctitatis, & doctrinæ lumina claruerunt, ab initio nascenti
 Ecclesiæ sic seruauerint, & modo seruent; inconueni-
 ens admodum uidetur, ut alia quæuis regio ab hac
 uniuersali & rationabili discrepet obseruantia. Decer-
 nimus igitur, ut etiam ipsi Armeni se cum uniuerso or-
 be Christiano conforment, eorumq; sacerdotes in ca-
 licis oblatione paululum aquæ, prout dictum est, ad-
 misceant uino. Forma huius sacramenti sunt uerba Sal-
 uatoris, quibus hoc confecit sacramentum. sacerdos
 enim, in persona Christi loquens, hoc cōficit sacramen-
 tum. nam ipsorum uerborum uirtute, substantia panis
 in

in corpus Christi, & substantia uini in sanguinem conuertuntur, ita tamen, quòd totus Christus continetur sub specie panis, & totus sub specie uini: sub qualibet quoque parte hostiæ consecratæ, & uini consecrati, separatione facta, totus est Christus. Huius sacramenti effectus, quem in anima operatur digne sumentis, est adunatio hominis ad Christum. Et quia per gratiam homo Christo incorporatur, & membris eius unitur; consequens est, quòd per hoc sacramentum in sumentibus digne gratia augeatur: omnemq; effectum, quem materialis cibus, & potus, quoad uitâ agunt corporalem, sustentando, augendo, reparando, & delectando, sacramentum hoc, quoad uitam operatur spirituales, in quo, ut inquit Urbanus Papa, gratam Saluatoris nostri recensemus memoriam, a malo retrahimur, confortamur in bono, & ad uirtutum & gratiarum proficimus incrementum. Quantum sacramentum est pœnitentia: cuius quasi materia sunt actus pœnitentis: qui in tres distinguuntur partes. quarum prima est cordis contritio: ad quam pertinet, ut doleat de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero: secunda, oris confessio, ad quam pertinet, ut peccator omnia peccata, quorum memoriâ habet, suo sacerdoti confiteatur integraliter: tertia, satisfactio pro peccatis secundum arbitrium sacerdotis; quæ quidem præcipue fit per orationem, ieiunium, & eleemosinam. Forma huius sacramenti sunt uerba absolutionis, quæ sacerdos profert; cum dicit, Ego te absoluo &c. Minister huius sacramenti est sacerdos, habens auctoritatem absoluendi uel ordinariam, uel ex commissione superioris. Effectus huius sacra-

C menti

R E F O R M A T I O

menti est absolutio a peccatis. Quintum sacramentū est extrema unctio : cuius materia est oleum oliuæ per Episcopum benedictum . hoc sacramentū nisi infirmo , de cuius morte timetur , dari non debet . qui in his locis unguendus est , in oculis propter uisum , in auribus propter auditum , in naribus propter odoratū , in ore propter gustum , uel locutionē , in manibus propter tactū , in pedibus propter gressum , in renibus propter delectationē ibidem uigentem . Forma huius sacramenti est hæc : Per istam unctionem , & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus , quidquid per uisum &c. & similiter in aliis membris . Minister huius sacramenti est sacerdos : effectus uero est mētis sanatio , & , in quantum autē expedit , ipsius etiā corporis . De hoc sacramēto inquit beatus Iacobus Apostolus : Infirmatur quis in uobis ? inducat presbyteros ecclesiæ , ut orent super eū , ungentes cum oleo in nomine Domini : & oratio fidei saluabit infirmum , & alleuiabit eum Dominus : & , si in peccatis sit , dimittentur ei . Sextum sacramentum est ordinis : cuius materia est illud , per cuius traditiōnē confertur ordo : sicut presbyteratus traditur per calicis cum uino , & patenæ cum pane porrectionē ; diaconatus uero per libri Euangeliorū dationē , subdiaconatus uero per calicis uacui cū patena uacua superposita traditionē : & similiter de aliis , per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem . Forma sacerdotii talis est : Accipe potestatem offerendi sacrificium in ecclesia pro uiuis ; & mortuis , in nomine patris , & filii , & Spiritus sancti . et sic de aliorum ordinum formis , prout in Pontificali Romano late continetur . Ordinarius minister huius sacramenti est Episcopus : effectus augmentum

augmentum gratiæ, ut quis sit idoneus minister.

Septimum est sacramentum matrimonii, quod est signum coniunctionis Christi, & Ecclesiæ, secundum Apostolum dicentem: Sacramentū hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia. Causa efficiens matrimonii regulariter est mutuus consensus, per uerba de præsentī expressus. Assignatur autem triplex bonum matrimonii: primum est proles suscipienda, & educanda ad cultum Dei: secundum, fides, quā unus coniugum alteri seruare debet: tertium, indiuisibilitas matrimonii, propter hoc, quod significat indiuisibilem coniunctionem Christi, & Ecclesiæ. quamuis autem ex causa fornicationis liceat tori separationem facere; non tamen aliud matrimonium contrahere fas est; cum matrimonii uinculum, legitime contracti, perpetuum sit.

De custodia, & administratione sacramentorum, deq; ecclesiarum dedicationibus certo die, & aliis festis deuote celebrandis.

CONSTITVTIONEM bo. me. Ioannis Archiepiscopi Cantuariensis, in Concilio prouinciali editam, qua pie, & prouide statutum est, ut in qualibet parochiali ecclesia tabernaculum fiat cum sera, & clauis, decens, & honestum, pro curæ magnitudine, & ecclesiæ facultatibus, ubi sanctissimum eucharistiæ sacramentum custodiat, non in bursa, uel loculo, sed in panno lineo mundissimo, in pixide decenti incluso, ita ut sine ullo diminutionis periculo facile reponi, & eximi possit: atque

R E F O R M A T I O

ut ipsum uenerabile sacramentum singulis hebdomadis renouetur, poena etiam contra sacerdotes in eucharistiæ custodia negligentes statuta, huius auctoritate Concilii innouandam censuimus: eaque ut omnino seruetur, decernimus: adiicientes, ut hoc tabernaculum in medio altaris maioris ita eminenter, ut ab omnibus conspici possit, collocetur, & ita affigatur, ne facile a quoquam amoueri possit. si uero in eo loco commode poni non potest; tum in alio altari, maiori proximo, ac maxime decenti, ponatur. Locorum autem Ordinarii in suis ecclesiis initium huius obseruationis facientes, ut in aliis idem fiat, providebunt, negligentes in hoc per eius fructuum ecclesiæ portionis, quæ ad huius rei confectionem sufficiat, subtractionem, & alia iuris remedia ad hoc decretum obseruandum compellendo, nec alios propterea, quicumque præter rectores ad huius rei contributionem tenerentur, exoneramus. Huic etiam constitutioni ob honorem corporis Domini nostri Iesu Christi, qui est candor lucis æternæ, hoc addimus, atque decernimus, ut iuxta antiquam, & laudabilem ecclesiæ Anglicanæ, & aliarum prouinciarum consuetudinem lampas, uel cereus coram eo continue ardeat. ubi uero facultates ecclesiæ non suppetant, curent locorum Ordinarii, quantum in eis est, ut facultas aliunde paretur, qua tam honesta, & pia consuetudo, quæ fere iam in omnibus huius regni ecclesiis superiorum temporum iniuria est sublata, renouetur. Præterea omnes constitutiones ecclesiasticas, tam generales, quam huius regni particulares, de custodia fontis baptismatis, chrismatis, & olei sancti, & de sacramentis ipsis rite, & recte, ac cum ea, qua decet, reuerentia administrandis

lis lãtas, & promulgatas, innouamus, easq; ab omnibus, ad quos ea res pertinet; sub pœnis, quæ in eis continentur, & aliis etiam grauioribus arbitrio Ordinariorum pro modo culpæ irrogandis, inuiolabiliter obseruari decernimus.

De ecclesiarum dedicationibus certo die,
ipsisq;, & aliis festis deuote celebrandis.

VT in solennitatibus dedicationum ecclesiarum, quas iuxta antiquum huius regni morem ubique primo die Dominico mensis Octobris celebrari uolumus, profana, & irreligiosa uulgi consuetudo uana spectacula edendi, commessationes, tripudia, & alia id genus facienda tollatur, statuimus, ut Episcopi diligenter prouideant, ne quid tale posthac eo die, aliis ue festis diebus fiat; sed ut populus audiendis diuinis officiis deuotus intendat, inobedientes autem per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia, inuocato etiam, si opus fuerit, brachii secularis auxilio, comescant.

D E C R E T U M III.

De residentia Episcoporum, & aliorum
inferioris ordinis clericorum, & scho-
larium, collegiorum præfectorum.

CVM Ecclesiæ reformationis initium ab iis fieri debeat, qui aliorum curam gerunt; in iis autẽ magnus hic uigeat abusus, quod multi eorum in ecclesiis sibi cõmissis non residentes eas mercenariis relinquunt, quæ res omnium fere malorum in Ecclesia causam attulit: iccirco, ut hic abusus, quoad eius fieri potest, tollatur;
Primum.

R E F O R M A T I O

Primum omnes, qui cathedralibus etiam metropolitaniis, aliis ue inferioribus ecclesiis curam animarum habentibus præsent, magnopere hortamur in Domino, & per uiscera misericordiæ Iesu Christi obtestamur, ut attendentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos, regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, ad commissi sibi gregis salutem, cuius sanguis de eorum manibus est requirendus, debitam ei præsentiam exhibeant, & ab omni negotiorum secularium solitudine uacui super eius custodiam uigilent, atque ex Apostoli præcepto in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. Deinde, quia sæpe fieri uidemus, ut, quos Dei timor ad munus suum exequendum non mouet, pœnarum metus impellat: omnes ecclesiasticas, tam generales, quàm huius regni particulares constitutiones, contra eos, qui non resident, editas, innouamus: quos etiam usque ad ipsorum beneficiorum priuationem inclusue ad residendum compelli uolumus, & decernimus. licebit tamen Ordinariis, iuxta canonem se. re. Gregorii Papæ X. in generali Concilio Lugdunensi editum, gratiam dispensationis ad tempus concedere, prout causa rationabilis, & iuri consona id exposcet.

Præterea, cum dignitates, personatus, & alia huiusmodi ecclesiastica officia, & ministeria in Dei ecclesiis ideo sint instituta, ut essent qui disciplinam ecclesiasticam, tanquam inspectores, & moderatores, conseruarent, & augerent; quia uidemus multos esse, qui, harum dignitatum, & officiorum emolumenta capientes, a propriis ecclesiis absint, nullamq; eis operam impendant, non sine magno ipsarum ecclesiarum detrimento:

iccirco

circo, ut hi etiam ad suum officium præstandum compellantur, arctioribus ecclesiarum, & collegiorum statutis, & cōsuetudinibus in suo robore permanentibus, statuimus, ut posthac omnes Decani, præpositi, & alii quascunque tam cathedralium etiā metropolitanarum, quàm collegiatarum ecclesiarum dignitates, personatus, officia; & administrationes, quocunque nomine nuncupentur, obtinentes; necnon Scholarium collegiorum præfecti adsint in suis Ecclesiis, & collegiis. Archidiaconi uero in archidiaconatibus, uel in ecclesiis cathedralibus; prout magis Episcopo loci expediens uisum fuerit, commorentur, ut debitam illis operam præsent. Si quis uero ultra uacationem, statutis ecclesiæ sibi concessam ab ecclesia, archidiaconatu, aut collegio suo abfuerit; tum, pro rata temporis absentia, in fructibus, quomocunque sibi ratione officii, dignitatis, uel præfecturæ obuenientibus, per eius superiorem puniatur; atque hi in utilitatem mensæ ecclesiæ cathedralis, quæ pro scholaribus alendis iam erecta est, erigetur uel, conuertantur. et, si longioris absentia ratio ita postulauerit, aliis iuris remediis, etiam usque ad dignitatis, officii, uel præfecturæ priuationē inclusi uel, iuxta canonicas sanctiones, ad residentiam compellatur. Liceat tamen iis, qui huiusmodi dignitates, & officia obtinent, ex causa rationabili, & iuri consona, etiam per maiorem partem capituli, seu collegii probata, de licentia superiorum ad tempus abesse.

Cum uero canonicatus, & præbendas in ecclesiis instituendi ratio, & causa hæc fuerit, ut, qui ad eos assumuntur, Episcopo assistant, eumq; in muneris sui functione, consilio, & opera adiuuent, & in diuinis officiis

R E F O R M A T I O

officiis celebrandis ecclesiæ, ex qua fructus percipiunt, inseruiant; cumq; pauci admodum sint, qui hæc præstent; ut prope iam ecclesiæ ipsæ ad solitudinē sint reductæ: statuimus, & mandamus, ut posthac omnes canonici, tam cathedralium etiā metropolitanarū, quàm collegiatarum ecclesiarum, qui ex fundatione, statuto, uel consuetudine in ecclesiis residere tenentur, ad personalem in eis residentiam per subtractionem fructuū, ex canonicatibus, & præbendis prouenientium, pro rata temporis, quo ultra uacationem sibi statutis Ecclesiæ concessam sine licentia superioris ex causa legitima, & quam maior pars capituli approbauerit, abfuerint, ab eis auferendorum, & in utilitatem mensæ præfatæ conuertendorum, & per alia quæcunque iuris remedia cōpellantur. Qui uero ex fundatione, statuto, uel consuetudine ad residentiam non tenentur; si præbendam ad decem librarum annum ualorem ascendentem obtineant, nisi in ecclesia, ad quam præbenda spectat, unū mensem, uel eo plus, prout eorum superioribus uisum fuerit, quotannis præsentēs fuerint, & in habitu per residentarios eiusdem ecclesiæ canonicos geri solito, diuinis officiis interfint: sextam partem prouentus annui præbendæ suæ, in utilitatem scholæ prædictæ conuertendam, quoties secus fecerint, amittant. Qui uero præbendam, quæ ad annum uiginti librarum ualorem ascendit, obtinent; nisi & ipsi in ecclesia, ad quam præbenda pertinet, mensibus saltem duobus cōtinuis, uel interpolatis, aut etiam pluribus eiusdem superioris arbitrio quotannis præsentēs fuerint, & in habitu prædicto inseruiierint; si sexta parte prouentus annui præbendæ suæ, ad usum prædictum deputandæ, priuentur,

nisi

nisi huiusmodi fructus iis, qui diuinis intersint, seu aliis piis usibus per ecclesiæ statuta, consuetudines ue, seu alias legitime sint iam applicati, quod & in aliis præcedentibus capitibus, ubi hac de re agitur, placuit obseruari: Hoc insuper adiicientes, ut distributiones quotidianæ appellatæ, quæ ab interessentibus tantum percipiuntur, nemini, qui eisdem diuinis non intersit, ex quantumuis iusta causa, nisi ea talis sit, quæ expresse a iure, uel a statutis Ecclesiæ probeatur, concedantur. Eorum autem, quibus, studiorum gratia, ad certum tempus indultum est, ne ad eos ordines promoueri teneantur, ad quos ratione beneficiorum, quæ obtinent, promouendi essent, & ut absentes nihilo minus fructus percipiant, quia plerique in nulla ex uniuerſitatibus, in quibus generale studium uiget, sed in locis, ubi nullus est studiorum usus, atque exercitatio, commorantur, & nō pauci etiam in studiis generalibus degētes, quiduis potius aliud agunt, quàm ut litteris operam dent: iccirco, ne dolus, & fraus hac in re cuiquam patrocinetur, omnibus locorum Ordinariis mandamus, ut posthac, ante quàm ulli suæ iurisdictionis huiusmodi indulta concedant, diligenter inquireant, an is ad litterarum studia sit aptus, & an eæ disciplinæ, quibus operam sedaturum profiteatur, tales sint, quæ ei conueniant; & ecclesiæ futuræ sint utiles, & an temere, uel in fraudem hanc licentiam petat. quam si, omnibus mature perspectis, illi concedendam duxerint: tum curent, ut sciant quibus in locis is degat, & quam uitam ducat, & quem in litteris progressum faciat. quòd si otiose cum uiuere, aut nihil in litteris proficere cognouerint; & indultum reuocent, & ad ordines suscipiendos, ad quos tenetur,

D

& ad

R E F O R M A T I O

& ad residentiam per subtractionem fructuum, & alie iuris remedia compellant.

Quoniam uero beneficiorum pluralitas residentiam maxime impedit, & clericis materiam uagandi præstat: statuimus, ut, quicumque plura incompatibilia beneficia ecclesiastica de facto obtinet, unico, quod maluerit, retento, (ad quod retinendum, in euentum dimissionis aliorum, seu alterius, ut sequitur, auctoritate Apostolica nobis concessa, sine alieni iuris præiudicio eum habilitamus) aliud, seu alia, quæ de iure tenere non potest, intra duorum mensium spatium, a præsentis decreti publicatione computandorum, in manibus sui Ordinarii publice coram testibus resignet, & re ipsa dimittat: alioquin omnibus sit priuatus, quæ ipso iure uacare, & ad ea obtinenda eum omnino inhabilem esse decernimus. hanc autem per hoc breue spatium incompatibilium huiusmodi beneficiorum retentionem ex quibusdam rationabilibus causis, eadem auctoritate Apostolica nobis concessa, duximus indulgendam.

Qui uero in posterum plura beneficia curam animarum habentia, seu aliter incompatibilia, sine eiusdem Sedis Apostolicæ dispensatione, uel auctoritate, per modum unionis ad uitam, uel commendæ, uel custodiæ, præter eum modum, quem constitutio Gregoriana in Concilio Lugdunensi edita permittit, aut alio quocunque nomine & titulo recipere, ac simul retinere præsumpserit: non solum secundo, & pluribus, quæ de facto obtinuit, sed etiam primo, quod canonice possidebat, sit ipso iure priuatus. Omnes item alias sententias, censuras, & poenas in constitutione fe. re. Ioannis XXII. quæ incipit, Audistis, & quibuscunque aliis tā Apostolicis,

licis, quàm prouincialibus; & synodalibus, & Apostolica Sedis in hoc regno Legatorum constitutionibus contra eos, qui huiusmodi incompatibilia beneficia obtinent, seu de illis prouident, quoquo modo editas, innouamus, & debitæ executioni mandari præcipimus.

Ordinarii autem locorum eis, quicunque plura curata, aut aliter incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinent, dispensationes suas exhibere omnino compellant, & aliàs agant, iuxta constitutionem Gregorii XI. in Concilio Lugdunensi editam, quæ incipit: Ordinarii: quam plane obseruari decernimus: Addentes, ut ipsi Ordinarii etiam per idoneorum uicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignatione prouideant, ut animarum cura nullo modo negligatur, & beneficia ipsa debitis ministeriis non fraudentur.

DECRETVM IIII.

Vt Episcopi, reliquiq; curam animarum exercentes populo prædicent, parochique pueros prima fidei rudimenta doceant.

S E D quoniam nihil, aut parum utilitatis allatura est Episcoporum, & aliorum inferioris ordinis curam animarum habentium, in ecclesiis suis residentia, nisi iidem pastoris officio fungantur, quod potissimum in diuini uerbi prædicatione consistit; inoleuit autem alicubi hic abusus, ut, Episcopi munere prædicandi ad alios translato, in alia ipsi officia incumbant, contra Apostolorum exemplum, qui dixerunt: Non est æquum nos relinquere uerbum, & ministrare mensis: quod munus

D ii tamen

R E F O R M A T I O.

tamen, cum in pauperibus alendis uerfaretur, maxime, pium erat: iccirco cum huius Synodi approbatione statui-
mus, ut Archiepiscopi, & Episcopi omnes prædicationis uerbi Dei munus per se ipsos obire, iuxta Christi & Apostolorum mandatum, & sacrorum canonum normā, teneantur: et, si quando legitimum aliquod impedimentū inciderit, quo minus id facere possint, tum secundum statutum se.re. Innocentii Papæ III. in generali Concilio editum, quod incipit, Inter cetera, uiros idoneos deligant ad huiusmodi prædicationis officium recte exequendum: rectores, item uicarii, & quicumque alii, curam animarum habentes, per se, uel per alios idoneos uiros, si legitime ipsi impediti fuerint, saltem dominicis & aliis festis diebus plebem sibi cōmissam saluari prædicationis cibo pascant. quod si quis hoc necessarium prædicandi officiū prætermiserit, postquā per superiorem monitus per unius mensis spatium muneris suo defuerit, per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia ad id ipse superior eum cōpellat, etiam aliquam honestam mercedem de fructibus ipsius ecclesiæ alteri, qui id præstet, assignando, donec principalis quandoque respiscens officium suum impleat.

Huic autem prædicationis officio ita plane satisfactū erit, si non solum publice concio habeatur, sed priuatim etiam pastor, quos ex grege sibi commissio a recta fide, uel a bonis moribus aberrare cognouerit, eos ad se uocatos paterne & cum omni caritatis affectu docendo, monendo, hortando, ac, si opus fuerit, deterrendo ad catholicam fidem, & rectam uiuendi normam reducere conetur: qui uero & in fide, & in moribus recte uiuunt, in sancto eorum instituto confirmet.

Quia

Quia uero sunt, qui non uocati ad prædicandum ipsi se ingerunt, cum tamen Apostolus dicat, Quo modo prædicabunt, nisi mittantur? quos etiã Deus per Prophetam reprehendit, dicens, Ipsi currebant, & ego non mittebam illos: statutum fe. re. Innocentii Papæ III. in generali Concilio editum, quo sub anathematis, & aliis poenis, ei, qui in contumacia perseverauerit, infligendis, prohibetur, ne quis præter auctoritatem, ab Apostolica Sede, uel a catholico loci Episcopo concessam, publice, uel priuatim, extra quam regit ecclesiam, prædicationis officium usurpare audeat, obseruandum censemus.

Quos autem Episcopus ad prædicandum mittet, eos de materia & modo prædicandi (multi enim in hoc officium abusus irrepsērunt) cum omni pietate, & studio instruat. hoc autem potissimum erit eis iniungendum, ut in primis populum ad pænitentiam adhortentur: quæ quidē eo magis necessaria est, quo grauius Deum offendimus, & maioribus ab eo beneficiis affecti sumus; hoc regno a perniciosissimo schismate liberato: deinde contra ea uitia, & abusus, qui tum in doctrina, tum in moribus tempore ipsius schismatis uiguerunt, quibus etiam nunc plerique sunt infecti, diligenter erudiat, moneatque.

Quia uero in multis ecclesiis concionatores defunt, ne populus propter rectorum, uicariorum, aliorum uel qui curam animarum habent, imperitiam necessario sanæ doctrinæ cibo fraudetur, quædam homiliae a piis & doctis uiris ex huius Synodi mandato de iis præcipue, in quibus hic magis peccatum est, conscriptæ edentur, quas curati, qui ad concionandum idonei non erunt,

loco

R E F O R M A T I O

loco sermonis plebi sibi commissæ plane & distincte legēt.

Cum autem hic messis multa sit, operarii autem pauci; rogandus est in primis Dominus messis, ut in uineâ suam operarios mittat. interim uero Episcoporum erit, certos prædicatores deligere, qui omnia dioecesum suarum loca sic obeant, ut ne qua pars gregis salutari uerbi Dei pabulo omnino fraudetur.

Hoc etiam eisdem agendum erit, ut, quicunque curæ animarum sunt præfecti, pueros parochiæ suæ singulis saltem dominicis, & aliis festiuis diebus, certa hora, qua diuinis officiis non erunt impediti, ad ecclesiam uocatos in primis fidei rudimentis, ac pietate, & obedientia erga Deum, & parentes diligenter instruant. qui uero id prætermiserint, per ea iuris remedia, quæ oportuna uidebuntur, ad id compellantur.

D E C R E T U M V.

De uita, & honestate clericorum.

QVIA uero exemplum uitæ magnam auctoritatem uerbo affert, estq; uelut quoddam prædicandi genus; ob id curandum est iis, qui aliis præsumt, ut ceteris, cum morum probitate, uitæq; sanctitate, tum ea propriam domum recte gubernandi laude, quam in Episcopis Apostolus requirit, antecellant. Quapropter huius regni Archiepiscopos, Episcopos, & reliquos omnes ecclesiarum Prælatos per uiscera misericordiæ Iesu Christi monemus, atque obtestamur, ut, iuxta doctrinam Apostoli; ita sobrie, caste, ac pie uiuant, ut ceteris eorum uita, & conuersatio ad pietatem, & morum disciplinam exemplo esse possint. Nullo ipsi fastu, nulla pompa
utantur,

utantur, non uestibus sericis, non pretiosa supellectile : sit eorum mensa frugalis, & parca : non plus, quàm tria, aut ad summum quattuor (quod etiam magis, pro huius temporis ratione, indulgendo, quàm probando concedimus) ciborum genera, præter fructus, & bellaria, qualescunque hospites, aut conuiuas habeant, apponantur : reliqua mensæ condimenta sint caritas, sanctorum librorum lectio, & pii sermones. Domestico- rum, & equorum numerosa, & superflua multitudine abstineant, ac tot ministris contenti sint, quot ad curæ sibi commissæ administrationem, ac domus regimen, & ad quotidianos uitæ usus erunt necessarii. Sint etiam de eorum moribus, & uita solliciti; ne ex alienis uitiis turpem contrahant infamiæ notam: curentque, ut laici sibi inseruientes uestitu, quod ad genera & colores uestium attinet, modesto, ac decenti utantur. Ac, ne hæc sumptuum moderatio auaritiæ tribuatur, quidquid ex fructibus ecclesiarum, deductis iis, quæ earum oneribus sustinendis, & ipsis, atque ipsorum familiaribus necessaria sunt, supererit, id omne iuxta illa, quæ beatus Gregorius Papa Augustino Episcopo de fructibus Ecclesiæ dispensandis rescripsit, ad pauperes Christi sciipiendos, & alendos, ad pueros, & adolescentes in scholis, & studiis educandos, atque in alia pia opera ad Dei gloriam, & proximi utilitatem, & aliorum exemplum distribuant. Sint patres pauperum, sint orphanorum, uiduarum, & oppressorum refugium, ac tutela. In sacrarum scripturarum lectione, & in iis, quæ ad curæ sibi commissæ regimen spectant, assidue uersentur: a secularibus autem negotiis, & omnibus iis, quæ ordini clericali, iuxta sacrorum canonum instituta, minime conueniunt,

R E F O R M A T I O

conueniunt, abstineant, ita ut in omnibus forma gregis uere facti agnoscantur.

Hæc eadem reliquis etiam inferioris ordinis clericis sequenda proponuntur: (æquum est enim, ut membra cum capite congruant) atque ut ii tales omnino sint; statuimus, ut locorum Ordinarii curent, ut ea, quæ tam per sacros canones generales, quàm per Sedis Apostolicæ Legatorum, & prouinciales huius regni leges, de uita, & honestate clericorum sancte & pie instituta sunt, sub pœnis in eis expressis, & aliis etiam ipsorum arbitrio irrogandis, ab omnibus suæ iurisdictionis clericis integre obseruentur. Ac, ne quis harum rerum ignorantiam prætendat, iidem Ordinarii; ut ea omnia, quæ magis necessaria uidebuntur, in breue compendium redigantur, & cum adiectione pœnarum, & monitionibus debitæ per publicas denuntiationes, seu aliter ad omnium notitiam deducantur, curabunt. Vt autem quidam abusus, qui in mores, & uitam clericorum superioris temporis uitio hic passim irrepsit, quoad eius fieri potest, tollantur; de his quædam specialiter, prout infra sequitur, statuenda censuimus.

Cum igitur personis regularibus professis, itemq; secularibus in sacris ordinibus constitutis, iuxta sacrorum Conciliorum, & canonum statuta, per antiquam, ac laudabilem Ecclesiæ consuetudinem, uxores habere nō liceat: quia nihilo minus plerique post professionem emissam, & sacrorum ordinum susceptionem, omni Dei & legum timore posthabito, matrimonia, quæ potius impudica contubernia sunt appellanda, de facto contrahere non sunt ueriti, in maximum religiosorum, & ordinis clericalis dedecus, & scandalum populi, & animarum

animarum suarum perditionem : ut tam pro præteritis ,
quàm futuris casibus huiusmodi abusui provideatur ,
eadem hac Synodo approbante, nos omnia huiusmodi
matrimonia , tam a religiosis utriusque sexus professis ,
quàm clericis sæcularibus, qui usque ad sacrum subdia
conatus ordinem inclusiue peruenerunt , ut præmitti-
tur , de facto contracta , damnamus, & reprobamus ; ac
minime de iure fieri potuisse, quinimmo illicita, ac ne-
faria esse pronuntiamus , & declaramus ; mandamusq̃
uniuersis huius regni Ordinariis, ut huiusmodi perso-
nas , de facto ita coniunctas, per censuras ecclesiasti-
cas, & alia iuris remedia separent , ac disiungant, neque
ullo modo simul habitare permittant : ac cōtra omnes,
quicunque huiusmodi matrimonia defendere , seu in
eis obstinate perseuerare uoluerint , iuxta sacrorum ca-
nonum normam seuerè procedant . ac , ne in posterum
quidquam tale committatur , omnes constitutiones ca-
nonicas , tam generales , quàm huius regni particula-
res , contra huiusmodi excessus latas ; cum omnibus
sententiis , censuris , & pœnis in eis contentis , omni-
no exequendas statuimus .

Præterea, cum pleræque huius regni ecclesiastica per-
sonæ, etiam ecclesiastica beneficia obtinentes, atque in
sacris ordinibus constitutæ, suæ conditionis immemo-
res non solum habitum , & tonsuram ordini suo con-
uenientem non gerant, sed negotiis quoque sæculari-
bus , atque exercitiis etiam uilibus , ac turpibus se im-
plicent, nec horas canonicas persoluant, nec in studia
litterarum incumbant , aliud ue omnino quidquam ,
quod ordini suo conveniat, agant, in sacrarum legum
contemptum, & clericalis ordinis dedecus : statuimus,

E

& de-

REFORMATIO

& decernimus, ut, quicumque in aliqua ecclesia præbendam, seu cuiusunque generis, uel appellationis beneficium ecclesiasticum obtinet, habitum, & tonsuram clericales secundum canonicas sanctiones gerere, & ab omnibus negotiis, atque exercitiis ordini clericali non conuenientibus, seu aliter de iure prohibitis omnino abstinere, horasque canonicas persoluere, ac in studia litterarum incumbere, & alia, quæ personæ suæ, & ordini, ac beneficio, quod obtinet, conueniunt, agere teneatur. quòd si quis ab Ordinario monitus in huiusmodi abusibus perseverauerit, is per quæcunque iuris remedia, etiam usque ad beneficiorum priuationem inclusiue, se corrigere, atque emendare cogatur. et si in sacris ordinibus constitutus fuerit, etiam si beneficium non obtineat, per eadem iuris remedia ad prædictorum obseruationem nihilo minus compellatur. qui uero in minoribus tantum ordinibus constituti sunt, ab illicitis, & sibi prohibitis exercitiis abstineant: alioqui priuilegiis clericalibus, iuxta canonicas sanctiones, priuentur.

DECRETVM VI.

De ecclesiasticorum ordinum collatione,
& examinatione ordinandorum,

ET SI post diuini uerbi prædicationem nihil magis Episcopo iniunctum est, quàm diligens & accurata in maiorum impositione animaduersio, præcipientē Apostolo, Nemini cito manū imposueris: tamen, quia non ea diligentia, quæ tantæ rei conuenit, adhiberi solet, ex quo ordinis ecclesiastici contemptus, & magna diuini cultus

cultus diminutio oritur; eadem hac Synodo approban-
te statuimus, ut omnes, & singuli locorū Ordinarii nul-
lum laborem in ordinum ecclesiasticorum collatione
recusent; sed per se ipsos, si legitime impediti non fue-
rint, alioqui per alios catholicos Episcopos, cum omni
studio & caritate hoc munus exercentes, statutis a iure
temporibus, qui ex suis dioecesanis uoluerint, & ido-
nei cogniti fuerint, eos ordinibus initient: neminē ue-
ro ad alterius dioecesis Episcopum, nisi ex causa necessi-
tatis bene per eos explorata, ordinandum dimittant,
idque postquam eum diligenter examinauerint, atque
idoneum esse cognouerint. Non putent autem Episco-
pi se muneri suo satisfacisse, si eorum, qui ordinandi
sunt, examinatione ad alios reiecta, manus tantum ipsi
imposuerint. ita enim plerunque fit, ut, qui inutiles,
& indigni sunt, eos, ab aliis temere, quos ea cura non
admodum tangit, dignos iudicatos, sacris ordinibus
præter conscientiam insigniant. Quapropter omnes, &
singulos Episcopos in Domino hortamur, ac mone-
mus, eisq; mandamus, ut ipsimet hoc munus exami-
nandi omni studio, & diligentia exerçant. Si uero,
quia multi ob diocesium amplitudinem ordinandi
sint, aliorum auxilio indigeant; tum eorum opera utan-
tur, quos pios, & doctos nouerint, & quorum diligen-
tiæ confidant. Neque uero ob id Archidiaconos, alios
ue, ad quos hoc munus pertinet, excludimus: immo ue-
ro eos assistere Episcopis, eisq; adiutores esse uolumus.
In examinatione autem eorum, qui ordinandi sint,
hoc præcipue attendi debet, ne qua ii sint hæresi infe-
cti; ut sint legitimis natalibus orti, & in ætate a sacris ca-
nonibus requisita constituti; omniq; defectu careant,
E ii propter

R E F O R M A T I O

propter quem iure ab ordinibus repellantur; sintque uitæ ac morum honestate, & probitate commendabiles, ac litterarum scientia pro cuiusque ordinis ratione præditi. Est etiam diligenter animaduertendum, ne simulato, aut minus sufficienti quisque titulo promoueat, qui postea in ordinis clericalis dedecus aut mendicare, aut, quod maxime nefarium est, sacrosanctum Missæ sacrificium quasi uenale facere cogatur. Admonendi autem omnes, & hortandi in primis erunt, ne ad ordines suscipiendos accedant proprii commodi gratia, nec quærentes quæ sua sunt, sed tantum, quæ Iesu Christi.

Vt autem hæc omnia accuratius fiant, qui promouendi erunt, maxime ad sacros ordines, multo ante ordinationis tempus suum desiderium Episcopo significabunt, ut is de eorum statu, & conditione commode inquirere, & cognoscere possit: ac demum feria quinta, diem ordinationis proximè præcedente, se præsentent, ac dent nomina; eodemque & sequentibus diebus hora statuta diligenter examinentur. Afferant autem omnes de iis, quæ dicta sunt, certa, ac fide digna testimonia non modo suorum parochorum, sed etiam præceptorum, aliorumque proborum hominum, qui ipsos bene noverint. Et, ut ab omni peccatorum labe purgati, & ea, qua cōuenit, deuotione ad sacros ordines suscipiendos accedant; peccata sua idoneo sacerdoti ante confiteantur, qui, eorum uitæ conditionem sedulo scrutatus, intelligat, an forte aliqua irregularitate, aut alio quopiam impedimento teneantur, ut expediat eos ab ordinibus uel omnino abstinere, uel quoad huiusmodi impedimentum tollatur: sumantque etiam die ordinationis sanctissimum

sanctissimum eucharistiæ sacramentum.

Licet autem in minoribus ordinibus tam exacta cura non requiratur, nihilo minus & in his, pro gradu, & ratione ordinis suscipiendi, eorum omnium, quæ superius dicta sunt, habenda est.

DECRETVM VII.

De ecclesiasticorum beneficiorum prouisione.

C V M ecclesiastica beneficia dignis tantum, & idoneis personis conferenda sint, quæ & uelint, & possint officium, propter quod beneficium datur, exequi: id quod docet exemplum Apostolorum, qui cum Diaconos septem electuri essent, conuocata discipulorum multitudine dixerunt, Considerate fratres ex uobis uiros boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto, & sapientia, quos constituamus super hoc opus: iccirco omnes Episcopos, ad quos id spectat, admonitos etiam atque etiã uolumus, ut, omni humano affectu, rationeq; posthabita, eis, quos maxime idoneos, atque optimos inuenire potuerint, ecclesiastica munera, ea in primis, quæ aliorum curam habent annexam, conferant, atque committant, quærentes, non quæ sua sunt, aut consanguineorum, ceterorum ue ad ipsos secundum carnem quouis modo pertinentium, sed quæ Iesu Christi.

Cumq; illud Apostoli, Nemini cito manum imposueris, non tam ecclesiasticorum ordinum collationem, quàm ministrorum institutionem respiciat: Episcopi nemini ecclesiastica beneficia, maxime curam animarum

REFORMATIO

rum habentia, nisi prius diligenti inquisitione & examinatione habita, committant. in qua eadem, & multo quidem magis spectari debent, quæ in ordinibus conferendis spectanda esse diximus, sana doctrina, ætas matura, item morum grauitas, & litterarum scientia: præterea, an, qui præficiendus est, in iis saltem ordinibus, qui beneficii sibi committendi muneri cõueniunt, iuxta canonicas sanctiones, uel ecclesiarum statuta, seu beneficiorum fundationem sit constitutus, & an ambitione, auaritia ue, aut alio humano affectu ad diuina ministeria suscipienda accedat. Habeat autẽ unusquisque bonum testimonium hominum fide dignorum, cum quibus diutius uersatus fuerit: & ab Episcopo officii, & oneris sibi impositi diligenter admoneatur.

Cum uero ad beneficium, quod personalem residentiam postulet, aliquis assumendus est, perquirat Episcopus, an is talis sit, qui uelit, & possit in eo reside-
re. nam si aliud beneficium incompatible iam obtineat; siue quid aliud sit, quod eius residentiã impediat; eum ne admittat. quod si nihil tale obstet; tamẽ, ante quàm eum beneficio præficiat, promissionem ab eo de personaliter residendo, etiam iureiurando recipiat, appositâ poena amissionis beneficii, si secus fecerit, incurrenda: quam promissionem, & iuramentum in uicariorum prouisionibus tantum recipi debere, iuxta prouinciales constitutiones declaramus.

Episcopis etiam curandum erit, ut a præfectis uniuer-
sitatum & collegiorum scripta habeant nomina eorum, qui moribus, & doctrina ad beneficia obtinenda idonei sint; ut, si quod beneficium uacauerit, sciant, quibus id statim conferre possint. Eos etiam omnem dili-
gentiam

gentiam adhibere oportebit peruestigandis hominibus doctis, & piis, qui sibi in ecclesiarum suarum regimine adiumento futuri sint.

Quoniam autem ualde periculosa est diutina ecclesiarum uacatio; omnes Episcopos in Domino hortamur, ac monemus, ut, beneficiis uacantibus, quorum collatio ad eos pertineat, etiam non expectato tempore a sacris canonibus prefinito, quam citissime possint, de idoneis rectoribus, & pastoribus prouideant. durante uero earum uacatione, procurent, ut ita gubernentur, ne quid detrimenti ipsæ, & plebes, si quas habent sibi commissas, patiantur.

Quæ uero de Episcopis supra diximus, eadē ad alios omnes; quicunque non solum conferendi libere, sed eligendi, instituendi, seu quo modo libet de beneficiis ecclesiasticis disponendi ius habent, dicenda erunt, pœnis canonicis contra eos, qui indignos ad beneficia promouerint, innouatis.

D E C R E T U M VIII.

Ne concessiones iuris præsentandi, seu aduocationum fiant, ne uel in quempiam facultates disponendi de beneficiis uacaturis contra sacrorum canonum dispositionem transferantur.

CVM in fraudem statuti Lateranensis Concilii de beneficiorum non uacantium dispositionibus, seu promissionibus nemini faciendis, multi in alios ius præsentandi, seu de huiusmodi beneficiis disponendi potestatem transfe-

R E F O R M A T I O

transferant; ut hic abusus, qui hic frequens est, & ex quo multa mala oriri comperimus, tollatur, cum præsentis Synodi approbatione omnes iuris præsentandi, seu eligendi donationes, seu aduocationum concessiones ad beneficia uacatura, uel ea conferendi, seu quo modo libet de illis disponendi facultates per quoscunque quauis auctoritate uel dignitate fungentes, in posterum contra sacrorum canonum instituta fieri prohibemus: et, si quæ fient, eas irritas, & inanes esse decernimus. Et, si quis ecclesiastici ordinis iura & facultates eiusmodi, ut præfertur, in alium transtulerit, tum iure de huiusmodi beneficiis disponendi pro ea & altera uice sit eo ipso priuatus, eorumque dispositio, & ordinatio ad superiorem, qui in hoc non deliquerit, deuoluatur. Quicumque uero ad aliquod beneficium uigore prædictarum concessionum, seu facultatum se per quemcunque præsentari, uel alio modo sibi prouideri permiserit, seu consenserit, uel quo modo libet id obtinuerit; non solum eo sic obtento sit ipso iure priuatus, sed ad omnia beneficia ecclesiastica obtinenda per quinquennium inhabilis fiat. Præterea, omnibus locorum Ordinariis inhibemus, ne quem uigore huiusmodi concessionum sibi præsentatum, uel electum in dictis beneficiis instituunt, seu cōfirmant, sed eum, tanquam ambitiosum, & sacrarum legum contemptorem, repellant: uolentes omnino, ut prædictum Lateranensis Concilii statutum ab omnibus obseruetur; nec ei, sub pœnis, tam quoad actus nullitatem, quam quoad personas contra id delinquentes, superius annotatis, directe, uel indirecte ullo modo, uel prætextu contraueniatur.

Decretum

De simonia.

CVM detestabile simoniacæ prauitatis scelus, quod ex auaritia, quæ est idolorum seruitus, & omnium malorum radix, oritur, tam diuinæ scripturæ, quàm sacrorum canonum auctoritas uehementer execretur, ac damnet: ut pestiferum hoc uitium, quod proximis temporibus maxime hic uiguit, tollatur, præsentī hoc decreto omnem pecuniæ dationem, fructuum etiam minimæ partis donationem, prædiorū ad firmā seu affectū concessiōē, omnem denique pactiōē, promissiōē, & conuentionem, in cuiuslibet beneficii ecclesiastici adeptiōe, uel circa eam quouis modo interpositam, reuicimus, atque damnamus: cum ecclesiastica beneficia gratis, libere, & sine ulla conditione, uel sordē dari, & recipi debeant. Præsentationes uero, electiones, postulationes, institutiones, cōfirmationes, collationes, & cuiuslibet generis beneficiorum ecclesiasticorum dispositiones, in quibus prædicta, uel unum aliquod ex prædictis directe, seu indirecte, non solum per eos, ad quos de ipsis beneficiis disponere pertineat, sed etiam per eorum familiares, & quosuis alios intercessores, & mediatores interposita fuerint, nullam prorsus uim habere decernimus; ita ut non modo in eiusmodi adeptiōibus nullum ius quisquam acquirat, uerum etiā, si quos inde fructus perceperit, eos omnes restituere teneatur; sitq; eo facto ad omnia ecclesiastica beneficia in perpetuum inhabilis.

Personæ autem ecclesiasticæ, quæ aliquo modo ex prædictis in disponendo de beneficiis ecclesiasticis deli-

F querint,

R E F O R M A T I O

querint, quacunq̃ue dignitate fungantur, sint eo ipso infames, & omni iurispatronatus, seu qualibet alia de beneficiis huiusmodi disponendi facultate priuati, atque hæc ipsa immediate ad superiorē, qui in prædictis non peccauerit, libere deuoluantur. Laici uero patroni, qui propter aliquod commodum, seu emolumentū ex iis, quæ infra scripta iuramenti forma exprimuntur, quenquam præsentauerint, in sententiā excommunicationis, & in alias ecclesiasticas pœnas incurrant. Qui autem in his quocunque modo intercessores, seu mediatores fuerint, ii sint eo ipso ad omnes actus canonicos inhabiles: & si quid acceperint, ad restitutionem eius alicui loco pio applicandi per sententias ecclesiasticas, & alia iuris remedia compellantur.

Præterea, omnibus locorum Ordinariis mandamus, ut etiam iuxta prouincialis Concilii statutum ab eo, qui præsentatus fuerit, iuramentum secundum formam infra scriptam recipiant. Itemq; se. re. Pauli Papæ I I. constitutionem, quæ incipit, Cum detestabile, & quacunq̃ue alias tam generales, quàm huius regni speciales ecclesiasticas leges contra simoniacos, non solum quoad beneficiorum prouisiones, ut præfertur, sed etiā, quoad ordinem, & aliorum sacramentorum administrationem pure & sine aliqua labe faciendam latas, inno-uamus; atque, ut hæc inuiolabiliter obseruentur, præcipimus. iuramenti autem per præsentatum præstandi forma talis est: Ego N. præsentatus ad beneficium de N. iuro ad hæc sacrosancta Dei Euangelia, per me corporaliter tacta, quòd propter prædictum beneficium obtinendum, aut præsentationem ad idem habendum, aut acquirendum, neque ego, neque alia persona uice

&

& nomine meo, nec de consensu, aut scientia mea, patrone, seu alii cuicunque aliquid præmissorum nomine, aut intuitu promissimus, aut dedimus, nec quidquam eius rei gratia permutauimus, compensauimus, aut prius datum confirmauimus, apud ue. quenquam deposuimus; seu quidquam mutuauimus, seu elocauimus, prius ue mutuatum, commodatum, depositum, aut elocatum, aut quocunque modo debitum remisimus, seu relaxauimus, nec de sanctuario, gleba, domibus, terris, prædiis, tenimentis, redditibus prædictæ ecclesiæ, fructibus ue, decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, præsentibus, aut futuris, donationem, remissionem, locationem ue promissimus, fecimus, aut iniuimus, seu aliquis nostrum de mandato, scientia, aut consensu meo promissit, fecit, aut iniuit. ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

DECRETVM X.

De rebus Ecclesiæ non alienandis, & bonorum inuentario conficiendo, & officiis ecclesiasticis non locandis.

ECCLESIARVM indemnitatibus in posterum omnino prospicere cupientes, hac eadē Synodo approbante statuimus, constitutionem se. re. Pauli Papæ II. de rebus Ecclesiæ non alienandis, quæ incipit, Ambitiose, sub pœnis in ea contentis obseruari debere, quibuscunque aliis tam generalibus, quàm huius regni particularebus ecclesiasticis prouisionibus super eadem re in suo nihilo minus robore permanfuris.

Itemq; Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus pio-

R E F O R M A T I O

rum locorū gubernatoribus, seu administratoribus, & aliis quibuscunque personis ecclesiasticis, ecclesiastica beneficia, quocunque nomine nūcupentur, obtinentibus, mandamus, ut infra sex mensium spatium, a præsentium publicatione computandorum, inuentarium omnium bonorum mobilium, & immobilium, iurium, actionum, ac nominum, seu debitorum ad ecclesias, uel pia loca, quæ obtinent, aut regunt, quouis modo pertinentium, cum eorum qualitatibus, & confinibus coram pluribus honestis & fide dignis testibus in forma probante conficiant: quod quidem inuentarium tertio quoque anno, & quoties in eadem ecclesia, seu pio loco alius quis succedit, renouetur. huius autem inuentarii duo fiant publica instrumenta: quorum unum in propria ecclesia, seu pio loco, alterum, si sit ecclesia metropolitana, apud Capitulum; si cathedralis, apud Metropolitanum; si uero aliarum inferiorum ecclesiarum, uel beneficiorum, uel piorum locorum, apud Episcopum perpetuo custodiatur. Metropolitanus uero, & alii locorum Ordinarii in prouinciarū, & diocesium suarum uisitationibus, siue qui alii eorum uice uisitant, dicta inuentaria apud se habeant, & diligenter inquirant, an eorum, quæ in inuentario descripta sunt, aliquid desit. quod si quid deesse compererint, id recuperare, seu ad ius pristinum ecclesiarum reuocare studeant, culpam, seu negligentiam cuiuslibet hac in re iuxta canonicas sanctiones seuerè puniendo: exceptis tamen semper iis, quæ circa bona ecclesiastica, ante ab ecclesiis ablata, iam auctoritate Apostolica statuta sunt, quibus per hoc nullo modo derogari uolumus.

Præterea, constitutiones bo. me. Othonis, & Othoboni

boni in hoc regno Sedis Apostolicæ Legatorum editas, ut dignitates, uel officia, decanatus, uel archidiaconatus, siue prouentus ex iurisdictionis spiritualis exercitio prouenientes, nullo modo locentur, seu dentur ad firmam, innouamus; utque ab omnibus sub pœnis in eis contentis obseruentur, præcipimus. Addimus etiam, ut reliqua beneficia ultra anni spatium sine ulla innouationis spe ad locationem, seu firmam concedere nemini liceat, præter Ordinarii consensum: quem is non ante præstabit, quàm, quibus personis, & ob quam causam huiusmodi concessionem fiant, diligenter cognouerit.

D E C R E T V M XI.

Vt in cathedralibus certus initiatorum numerus educetur, ex quo, tanquam ex seminario, eligi possint, qui digne ecclesiis præficiantur.

CVM magna sit hoc tempore ecclesiasticarum personarum penuria; præsertim idonearum, quæ ecclesiis, seu ecclesiasticis muneribus uel præficiantur, uel inseruiât; atque huic incommodo nulla ratione magis occurri possit, quàm si soboles quædam, & tanquam seminarium ministrorum saltem in cathedralibus ecclesiis instituantur, & conseruetur: hac eadem Synodo approbante statuimus, & decernimus, ut singulæ metropolitaneæ, & cathedrales huius regni ecclesiæ, pro cuiusque censu, & facultatibus, proq; diœcesis amplitudine, certum numerum puerorum alere teneantur.

In

R E F O R M A T I O

In hunc uero qui cooptandi erunt, annos sint minimum undecim, uel duodecim nati; qui & legere sciant, & scribere; & quorum indoles, ac uoluntas certiores spem afferat, eos sacerdotes futuros, & ecclesiasticis muneribus perpetuo inseruituros.

Pauperum autem filios præcipue eligi uolumus, neque tamen ditiorum excludimus, modo studium præferant Deo & ecclesiæ inseruiendi. Hi primum grammaticam discant: post, in ipsam metropolitanam, siue cathedralem ecclesiam adsciti, sub cancellario ecclesiæ, aut alio docto, & graui uiro, qui ad hoc munus delectus sit, in ecclesiastica doctrina, & disciplina erudiantur. Horum classes instituentur duæ, altera prouectiorum ætate, & litteris, quos Acolytos esse uolumus, quibus, præter uictum, & togam, quæ liberalem uocant, mercedis etiam aliquid in singulos annos attribuetur: altera iuniorum, quibus toga, & mensa tantum dabitur. Vniuersi autem tam prioris classis, quàm posterioris, tonsura, & habitu clericali, eademque uiuendi ratione utentur, & diuinis in ecclesia officiis oportune inseruiunt. Porro ex Acolytorum classe quicumque ad ætatem legitimam peruenerint, & in moribus, atque in litteris profecerint, sacris ordinibus initiabuntur, & ipsi cathedrali, seu metropolitana ecclesiæ, in quocunque ministerio Episcopo, & Capitulo commodum uidebitur, operam suam nauabunt: atque his ut pro cuiusque merito beneficium aliquod ecclesiasticum deferatur, ipse Episcopus, & Capitulum curabit. In eorum autem locum, qui ex Acolytorum classe ad ordines sacros, & maiora ecclesiæ munera adsciscuntur, substituendi erunt, qui ex classe inferiori moribus, ætate, ac litteris

litteris proxime accedant. Ad scholam grammaticæ, & alia commoda, discendi causa, admittantur alii etiam ciuitatis & diœcesis pueri: qui tamen sint honeste educati, & bonis moribus præditi: quibus eodem uestitu, quo ceteris, qui ab ecclesia alentur, utendum erit, atque eodem modo uiuendum. Ex his autem, qui maxime idoneus erit, & ecclesiæ inseruiendi uoluntatē præferet, in eius locum sufficietur, qui ex clericorum numero desiderabitur. Et quia, ad hanc puerorum sobolem alendam, necesse est, ut, quoad certa dos ex redditibus beneficiorum, quæ deinceps uacauerint, huic tam pio operi in perpetuum assignandorum, seu quo alio modo erit constituta, quod breui factum iri speramus, census aliquis annuus ad tempus prouideatur, qui tam puerorum uictui, quàm præceptorum stipendiis sufficere possit: statuimus, ut Archiepiscopi, & Episcopi omnes fructuum annuorum, quos ex prouentibus Episcopatu suorum percipiunt, deductis decimis, subsidiis, & feudis, quadragesimam partem cum ad ipsos pueros alendos, tum etiam ad mercedem soluendam magistris, qui eos in grammatica, & ecclesiastica doctrina & disciplina erudiant, in singulos annos pendant. quod item ab omnibus, qui præbendas, uel beneficia quæcunque ecclesiastica aut iam obtinent, aut posthac obtinebunt, fieri uolumus, ac iubemus, ut scilicet ex fructibus beneficiorum suorum, quæ uel singula, uel plura simul, decimis, subsidiis, & feudis, ut præfertur, deductis, ad annum censum uiginti librarum ascendant, partem quadragesimam ad hos ipsos usus in ea diœcesi, in qua beneficia obtinent, quotannis persoluant. id quod eos, licet aliis multis oneribus grauatos, pro sua
tamen

R E F O R M A T I O

tamen erga Deum pietate, & in eius Ecclesiam, quæ nunc ministrorum idoneorum penuria magnopere deformatur, officio, & studio haud grauatim facturos esse confidimus. Præterea statuimus, ut Episcopus simul cum Decano, & Capitulo cathedralis ecclesiæ huius puerorum scholæ curam gerant; certisque hominibus negotium dent, ut hunc censum ab omnibus iis, qui soluere tenebuntur; in terminis, & locis, ac sub censuris, & pœnis, eorundem Episcopi, & Capituli arbitrio statuendis, exigant. Reliqua uero, quæ ad hanc scholam bene ac feliciter administrandâ, tuendamq; erunt statuenda, quæ multa adhuc restant, in proxima conuocatione, Deo fauente, prouidebuntur.

Cum autem ad sanam doctrinam, & bonos mores conseruandos maxime conducatur, ut erudiendæ iuuentuti magistri rectitudine fidei, honestate uitæ, & eruditione cõmendabiles præficiantur: iccirco statuimus, ut ne quis ulli scholæ in quocunque loco magister præficiatur, aut quo modo libet munus docendi suscipiat, nisi prius a loci Ordinario diligenter examinatus, ac probatus fuerit, deq; iis libris admonitus, qui in scholis tam ad eruditionem, quàm ad excolendos iuuentutis mores legendi sunt. Qui uero huic decreto non paruerit, sententiam excommunicationis incurrat, & munere docendi ad triennium prohibeatur. Eorum autê, qui iam scholis præfecti sunt, fides, mores, & doctrina sedulo examinentur: &, si tales reperti fuerint, quales in præsentì constitutione requirimus, confirmentur, & de omnibus supradictis admonèantur: sin aliter, eos amoueri, & in eorum locum alios idoneos sufficiendâdamus.

Decretum

DECRETVM XII.

De uisitatione ecclesiarum.

CVM ecclesiarum uisitatio ad uitia, & abusus tollendos, ac rursus ad bonos mores inducendos, ac legum ecclesiasticarum uim & usum retinendum non solum utilis, uerum etiam necessaria sit: cum praesentis Synodi approbatione statuimus, ut Episcopi, & alii locorum Ordinarii dioeceses, & loca sibi commissa, iuxta antiquam huius regni consuetudinem, singulis trienniis per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, sin minus, per idoneos substitutos cum omni pietatis & caritatis zelo uisitare non omittant.

In primis autem monemus omnes uisitatores, ut in uisitationibus ipsis secum eos tantum ducant, quorum opera necessario indigeant, & illos quidem tales, qui ceteris honestatis & probitatis exemplo esse possint; utq; ad uictum mediocri sumptu sint contenti; atque uisitationem, quam celerrime fieri possit, expediant; nec frustra alienis expensis tempus conterant.

Hoc autem ordine uisitatio instituenda erit, ut primum ciuitas, deinde dioecesis, nisi forte aliter aliqua exigit necessitas, uisitetur. In ciuitate uero a cathedrali ecclesia inchoandum: deinde ad singulas collegiatas, postremo ad parochiales transeundum est: ubi non solum parochi, sed ceteri etiam, si qui in parochiis commorantur, sacerdotes, & clerici euocentur. Visitandæ etiam sunt scholæ, & bibliothecæ, ac demum hospitalia diligenter perlustranda.

In uisitatione Episcopi uerbum Dei proponent: sacramentum

G

R E F O R M A T I O

cramentum chris-matis, seu confirmationem conferent. Item, uel ipsi per se, uel alios, per eos ad eam rem de-
lectos, in casibus sibi reseruatis, penitentie salutare im-
posita, beneficium absolutionis iis, qui eo indiguerint,
& illud humiliter petierint, impendent; ad idque o-
mnes paterno caritatis affectu inuitabunt, atque hor-
tabuntur.

In locis uisitandis deligantur in primis uiri probi, bo-
næ existimationis & graues, quattuor; aut quinque,
plures uel pro cleri & plebis multitudine, qui uitam, ac
mores tam laicorum, quàm clericorū probe nouerint:
iūq; etiam iureiurando astringantur, ut libere, omniq;
humano affectu remoto, ea indicent; &, nisi probent
ea, quæ deferunt, reiiciantur.

In singularum autem parochialium ecclesiarum ui-
sitatione infra-scripta omnia sedulo inuestiganda sunt,
atque inspicienda: an sacramenta munde, ac tuto cu-
stodiantur, suoque tempore renouentur; an rite, re-
cteq; administrentur: an sanctissimum Christi corpus
ad ægrotos honorifice, ac deuote cum luminibus, tin-
tinnabulo, & ceteris, quæ mos est adhiberi, deferatur:
an matrimonia licite, & in ecclesia reuerenter, procla-
mationibus præcedentibus, & tempore non interdicto
contrahantur: an ipsi parochi habeant libros, in qui-
bus nomina eorum, qui baptizantur, cum compatri-
bus, itemq; defunctorum, & matrimonia contrahen-
tium describantur. Ecclesiæ autē, & altaria, si non sint
consecrata, consecrentur; si polluta, reconcilientur.
omnia in ecclesia munda, ac decentia, & tuta sint. Cœ-
meterium claudatur, ne bestię ingredi possint, ne ue-
quo alio modo foedetur. Si ecclesia, chorus, campa-
nile,

nile, sacristia, uel domus reparatione indigeat; iis mādetur, ad quos ea res pertinet, ut, quæ reparanda sint, pro facultatibus ecclesiæ, seu parochiæ reparent, atque refarciant. Præterea, inspiciendum est, an omnia suppetant, quæ ad altaris ministerium, & ad officia diuina sunt necessaria, calices, patenæ, corporalia, uestes, libri, & reliqua: an Missæ, & alia diuina officia non solum rite, & recte, sed etiam pie, ac deuote celebrentur: an sit unus saltem clericus, qui Missæ cum mundo ac decenti superpellicio inseruiat: an libri, & scripturæ antiquæ, aliaque instrumenta, & priuilegia ecclesiæ diligenter asseruentur.

His omnibus accuratè inspectis, quæ ad ecclesiam pertinent, proximum erit, ut de ministris ecclesiæ, & aliorum clericorum quærat: Ac primum, an rite, & recte sint ordinati: an in ordinibus muneris suo conuenientibus constituti. Tum de ecclesiarum, seu beneficiorum titulis cognoscendum: an aliqui se intruserint: an incōpatibilia sine sufficienti dispensatione teneant: an resideant, & officio sibi commisso, tam quoad sacramenta administranda, quàm quoad Missas, & alia diuina officia celebranda, & anniuersariis persoluendis, aliisque oneribus sibi impositis satisficiant: an ecclesias proprias, ut alienis inseruiant, maxime festis diebus derelinquant: an populum saluari diuini uerbi cibo diligenter pascant, & pueros prima fidei rudimenta doceant: an libros ad hæc, & alia, quæ ad officium curati spectant, necessarios habeant. De eorum uita, moribus, habitu, conuersatione, familia inquirendum: an opera uilia, & ipsis non permissa exerceant: an in tabernis, aliis ue locis non conuenientibus uersentur: an

R E F O R M A T I O

bona ecclesiæ, & iura tueantur: an egentibus subue-
niant: an sint pacifici, & ad tollendas inimicitias, at-
que odia diligentes.

Postremo ad disciplinam populi erit ueniendum, ad-
uertendumq; an in populo hæretici sint, an inconfessi,
an usurarii, an concubinarij, alij ue, qui in peccatis
uiuunt, & inforDESCANT: an inter aliquos odia, & inimi-
citæ intercedant: an sint, qui quadragesimam, alia ue
ieiunia, festa, & reliquos laudabiles Ecclesiæ ritus non
obseruent. Atque in licentijs Apostolica, alia ue legiti-
ma auctoritate concessis comedendi carnes, oua, &
lacticinia tempore prohibito, siue quid aliquid agendi
præter constitutiones & morem Ecclesiæ, inspiciendum
erit, an causæ expressæ, & alia narrata sint uera, & an
ipsius concessionis forma seruata. Præterea, quærendū,
an legata pia sint, quæ executioni non mandentur: an
populus deuote in ecclesia uersetur, & integram Mis-
sam attente reuerenterq; audiat: an inter diuina officia
fiant deambulationes: an patres familias liberos, & do-
mum honeste, & pie instituant, & gubernent:

Si sint hospitalia, quo modo regantur: an eorum bo-
na in pauperum usus fideliter dispensentur: an sancte,
& pie in eis uiuatur.

Si scholæ, de magistris quærendum, quos libros in-
terpretentur, an recte officio suo fungantur. Simulque
prouidendum erit, ne quis, ut præsentī Synodo con-
stitutū est, ad docendum admittatur, nisi prius ab Epi-
scopo probatus fuerit: & si quis idoneus non sit,
amoueatur.

De bibliothecis inquirendum, an sint in eis, uendan-
tur ue libri hæretici, aut aliter de iure prohibiti.

Si

Si ecclesiæ habeant Capitula, seu Collegia, animaduertatur, an, qui dignitates, & præbendas in eis obtinent, tam in diuinis horis debite & deuote celebrandis, quàm ceteris in rebus, quæ ipsis incumbunt, præstandis, muneri suo satisfaciant.

His ita perspectis, & cognitis, uisitor, quæ recte se habebunt, laudabit; quæ secus, reprehendet; eaque uti corrigantur, atque emendentur, per censuras, & alia iuris remedia, si opus fuerit, curabit: monebit autem omnes, ut officiũ sibi cõmissum diligenter exequantur.

Metropolitani in suarum uisitatione prouinciarum ordinem a se. re. Innocentio Papa IIII. in cõstitutione, quæ incipit, Romana Ecclesia, seruabunt, & inter alia de his diligenter inquirent, an Episcopi resideant in suis diocæsisbus: an prædicent uerbum Dei: an ita uiuant, ut eos decet: quemadmodum se gerant in ordinibus, & beneficiis conferendis, deputandis confessoribus, excessibus eorum, qui suæ sunt iurisdictionis, puniendis, in uisitatione diocæsum, ceterisq; ad officium Episcopale, ac iurisdictionem, & administrationem in spiritualibus & temporalibus quo modo libet spectantibus; denique, an generales canones, & ecclesiastica huius regni instituta obseruent: et, si quæ corrigenda erunt, quæ corrigi tum possint, corrigant; sin minus, ad Synodum prouincialem referant: uerum, si quid huiusmodi erit, ad quod corrigendum, ac reformandũ maiori auctoritate opus uideatur, tum ad Sedem Apostolicam recurrant.

Archidiaconi partem diocæsis, curæ, ac fidei suæ creditam, in iis, quæ ad eos pertinent, secundum præscriptam formam uisitent; grauiora, &, quæ per eos emendari

emendari non possint, ad Episcopos referant. Operam autē dabunt, ut ea, quæ in uisitatione per Episcopum statuta ac mandata sint, perficiantur: ac de iis, quæ perfecta fuerint, aut non perfecta, simulq; de causis, quæ eorum executionem impediunt, Episcopum statim admonebunt. Atque, ut iidem Archidiaconi, qui Episcoporum oculi appellantur, quod officii sui, & muneris est, tam in uisitationibus, quàm ceteris in rebus diligenter præstent; cōstitutiones prouinciales, ac bo. me. Othonis, & Othoboni, Sedis Apostolicæ in hoc regno Legatorum, hac de re pie, ac prohibe editas, cum præsentis Synodi approbatione innouamus, easq; omnino obseruari præcipimus. Præterea constitutioni præfati Othoboni, qua præter cetera cauetur, ne Archidiaconi ob crimen manifestum a subditis pecunias accipiant, sed illud digna animaduersione puniant; hoc amplius addimus, atque statuimus, ut, si quis contra id facere audeat, poena dupli eius, quod acceperit, per diocesanum Episcopum multetur; eaque pecunia in utilitatem mensæ scholarium, in ecclesia cathedrali erectæ, uel erigendæ, conuertatur.

Vt autem ecclesiarum Prælati officium correctionis, & reformationis eorum, qui suæ iurisdictioni subsunt, libere exercere possint, constitutionē se. re. Innocentii Papæ III. in Cōcilio generali editā, qua statuit, ut iidē Prælati suæ iurisdictioni subditorū excessus, appellatione remota, uel cōsuetudine præiudicante, corrigant, & reforment, innouamus, & ab omnibus hic obseruari præcipimus. Datū Lambethi, prope Londinum Vintoniensis diocesis, M. D. L VI. IIII. idus Febr. Finis.

